

תרומה

תקחו את תרומתי (כה, ב)

אמרו רבותינו, ג' תרומות אמורות כאן, אחת תרומת בקע לגלגולת שנעשו מהם האדנים כו', ואחת תרומת המזבח בקע לגלגולת לקופות לקנות מהן קרבנות ציבור, ואחת תרומת המשכן נדבת כל א' וא' כפי שהתנדבו (רש"י).

והמקדש רומזים על פרטי ענייני עבודת האדם לקונו.

והנה בעבודת השם יש שני גדרים כלליים: ביסודות ועיקרי הדת לא שייך שום שינוי תוספת או גרעון והם אצל כל ישראל בשווה, משא"כ ענייני עבודת השם כפי שהם באים לידי פועל הם אצל כל אחד ואחד לפי מדריגתו. וליתר ביאור:

כל ענין עבודת השם מיוסד על האמונה בהשם, וכן על קבלת עול מלכותו יתברך (כמבואר בספר התניא (ר"פ מא) שהיא „ראשית העבודה ועיקרה (ושרשה“) – שענין האמונה וכן קבלת

צ"ב, אמאי היתה תרומת האדנים „בקע לגלגולת מחצית השקל“ (פקודי לח, כו) ולא כל אחד לפי נדבת לבו כתרומת המשכן. דבשלמא בתרומת המזבח לקנות מהן קרבנות ציבור מוכן הטעם שכל ישראל השתתפו בשווה, כי חלקו של כ"א מישראל בקרבנות ציבור צ"ל שווה בלי עדיפות לא' על השני, אבל מאחר שמצינו שתרומת המשכן היתה „מאת כל איש אשר ידבנו לבו“ (ר"פ תרומה), מה נשתנתה תרומת האדנים שהיתה בקע לגולגולת דוקא.

וי"ל ע"ד המוסר והעבודה, דהנה ידוע דהמשכן והמקדש הוא מקום לעבודתו ית', ולכן כל חלקי המשכן

וזהו ההבדל בין תרומת האדנים לתרומת המשכן, דהאדנים שהם היסוד של המשכן כולו, שעליהם נצבים ועומדים הקרשים כו' – מורים על יסוד העבודה, שהוא בכל ישראל בשווה, ולכן היתה התרומה שווה לכל אחד, בקע לגולגולת; ותרומת המשכן שהיא עבור שאר כל חלקי ופרטי המשכן, הוי רמז על כל פרטי ענייני עבודת השם בפועל, שלהיותם מחולקים בין א' לחבירו כך תרומה זאת היא בכל אחד כפי נדבת לבו.

(חלק א שיחה א. וחלק יא, שיחה א)

עול מלכותו ית' מצד עצם מהותם הם שווים בכל ישראל, כי האמונה בהשם וקבלת עול מלכותו יתברך (שהיא תוצאה מאמונה זו) יסודה בעצם נשמת האדם שהיא „חלק אלקה ממעל ממש“ (תניא ר"פ ב') השווה בכל ישראל; משא"כ העבודה בפועל, בתורה ומצוותי', יש בה מדריגות שונות, כל אחד לפי שכלו ורגש לבבו, דיש שקיום המצוות שלו הוא רק לצאת י"ח ויש שמקיימן בהידור גדול מתוך חיות והתלהבות, וכו'.

את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו (כה, ט)

המזבח וכו'), ונמצא שעשיית הכלים היא רק „הכשר העבודה הזאת . . הם תשמישי קדושה“, וכ"א מהעבודות הנ"ל אמנם נמנו במנין המצות כמ"ע בפ"ע.

ונ"ל דלשיטתייהו אזלי בעיקר המכוון והמטרה של המקדש, דהרמב"ם בריש הל' בית הבחירה כ' „מ"ע לבנות בית לה' מוכן להיות מקריבין בו הקרבנות כו", ועד"ז כ' בספר המצוות שם „שציונו לבנות בית הבחירה לעבודה בו יהי' ההקרבה כו", והיינו שלדעת הרמב"ם עיקר המכוון בעשיית המקדש הוא בשביל העבודה בבית המקדש, אבל הרמב"ן בפ' תרומה (כה, י) כ' בטעם שהציווי על עשיית הארון קדם לציווי על שאר כל הכלים, כי „עיקר החפץ במשכן הוא מקום מנוחת השכינה

מצינו פלוגתא בין הרמב"ם (בספר המצוות מ"ע כ) והרמב"ן (שם בהשגות) בטעם שלא נמנית עשיית כל כלי וכלי מכלי המקדש למצוה בפ"ע במנין המצות, אף שבכל כלי וכלי נתפרש בתורה ציווי מיוחד „ועשו“, „ועשית“ וכדומה. הרמב"ם כתב שהוא משום שכולם נכללו בציווי הכללי דועשו לי מקדש, „שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה והשלחן והמזבח וזולתם כולם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש“, והרמב"ן פליג וכ' „שאינן הכלים חלק מן הבתים אבל הם שתי מצות ואינן מעכבות זו את זו“, וזה שלא נמנית עשיית הכלים כמצוה בפ"ע הוא לפי שעיקר המצוה בכל כלי היא העבודה שנצטוינו לעשות בכלי ההוא (כמו שימת לחם פנים על השולחן, הקטרת קטורת והקרבת קרבנות ע"ג